

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.618/2018/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Jenei Márton egyéni ügyvéd

Az alperes:

alperes neve

Az alperes képviselője:

Dr. Horváth László jogtanácsos

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.530/2017/5-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 66.P.23.931/2016/7-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2016. márciusában azt tervezte, hogy nyílt levélben

fordul ... város ..., melyet ... és a környező településeken kívánt terjeszteni. Az alperessel folytatott egyeztetés, többszöri üzenetváltás után az alperes számára kiderült, hogy politikai tartalmú nyílt levélről van szó. Az alperes árajánlatot tett, amelyet a felperes elfogadott.

- [2] Az alperes az Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) 3.6.4 pontja értelmében a terjesztést „legkésőbb a postai szolgáltatóhely részére történő kiszállítást követő 5. munkanapra vállalta”.
- [3] Az árajánlat elfogadását követően került sor arra, hogy a levél szövege eljusson a postai szolgáltatóhoz, vagyis az alpereshez. Ezt követően az alperes a terjesztési vállalását hosszabb időn át nem teljesítette, majd a felperes sürgető kérésére közölte, hogy a terjesztést nem vállalja. Arról adott tájékoztatást, hogy megbízása a belföldi címzettlen, reklámkiadványra vonatkozó általános szerződési feltételek hatálya alá tartozik, azonban a kiadvány olyan magánszemélyekkel kapcsolatos közléseket tartalmaz, akik nem tekinthetők közszereplőknek, ezért aggályos, hogy a nyílt levél tartalma jogszabályba ütközik. Közölte, hogy az ÁSZF 3.1. pontja értelmében a szolgáltatást igénybe vevő köteles gondoskodni arról, hogy a kiadvány megfeleljen a jogszabálynak. Az ÁSZF 3.1. pontja 2) alpontja azt tartalmazza, hogy a szolgáltatásból kizártak azok a kiadványok „melyek nyilvános közlése, közzététele, a célhelyhez való eljuttatása hatályos jogszabályba ütközik”.
- [4] A felperes 2016. május 31-én jelezte az alperesnek, hogy az eljárást nem tudja elfogadni, döntését megalapozatlannak és diszkriminatívnak tartja, az alperes azonban a terjesztéssel kapcsolatos álláspontján nem változtatott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy visszautasította a felperes által készített nyílt levél terjesztésére vonatkozó megbízás teljesítését, megsértette a felperes személyiségi jogait, így a vélemény-nyilvánítás szabadságához fűződő jogát, valamint az egyenlő bánásmód követelményét is tekintettel arra, hogy őt a politikai véleménye miatt hátrányosan megkülönböztette. Kérte, hogy a megállapításon túlmenően a bíróság kötelezze az alperest nyilatkozatban történő elégtétel adására a helyben szokásos módon közzéteendő közlemény formájában, továbbá kérte az alperes kötelezését 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy indokolás nélkül is visszautasíthat egy megrendelést. Nem vonta kétségbe, hogy a közzétenni kért irat tartalmaért nem terheli felelősség, de fenntartja magának azt a jogot, hogy tartalmilag kifogásolható kiadványok terjesztését visszautasítsa. Utalt arra, hogy lehetséges, hogy a perbeli kiadvány kockázatos voltában tévedett, azonban ez nem minősíthető jogellenes magatartásnak.

Visszautasította a hátrányos megkülönböztetésére vonatkozó előadást is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. A felperest perköltség megfizetésére kötelezte. Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes által megjelölt jogszabályokat az alperes nem sértette meg, a terjesztés megtagadását az alperes indokolást nem igénylő üzleti döntéseként értékelte, akként, hogy az alperes az általa jogi értelemben aggályosnak tartott kiadvány terjesztésében nem vállalt közreműködést. Elfogadta az alperes azon hivatkozását is, hogy nem közszereplőkről is véleményt nyilvánított a kiadványában a felperes, azt viszont nem látta megállapíthatónak, hogy a politikai véleménye miatt utasította volna a terjesztést az alperes.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte a felperest. A másodfokú bíróság kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállítást azzal, hogy a nyílt levél címzettje ... Város Önkormányzatának ... volt, a levélben pedig a felperes ... városának korábbi városvezetése által lebonyolított, a város közvilágításának felújításával kapcsolatos közbeszerzési eljárás visszasságaira a miniszterelnök hozzátartozóinak, ... és férjének ..., és az utóbbi érdekeltségében tartozó ... álláspontja szerinti vitatható nyertes pozíciójáról írt, megjegyezve, hogy ugyanilyen adatok mellett az országban 4 másik városban már feljelentés történt és az egyébként „... kötődésű” címzettnek ugyancsak fontolóra kellene vennie a feljelentést. Azzal is kiegészítette a tényállást a másodfokú bíróság, hogy a terjesztés érdekében a felperes megkereste még a helyben szolgáltatást nyújtó ... és ... nevű kiadványok terjesztőit, akik nem vállalták a megbízást.
- [9] A másodfokú bíróság nem látott alapot az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére azon okból, hogy az elsőfokú bíróság közvetve állást foglalt abban a kérdésben, hogy a szórólapon szereplő személyek nem minősülnek közszereplőnek. A jogerős ítélet szerint ez az állásfoglalás kétségtelenül nem volt a per tárgya, de a megállapításnak az érdemi döntésre nincs kihatása. A jogerős ítélet indokolása kifejtette azt is, hogy önmagában a tájékoztatási kötelezettség megsértése még nem ad alapot a hatályon kívül helyezésre, csak konkrét eljárásjogi szabályok sérelme lehet annak alapja. A jogerős ítélet rögzítette, hogy a másodfokú tárgyaláson a tájékoztatási kötelezettséget maga a másodfokú bíróság pótolta. A hátrányos megkülönböztetés tekintetében a jogerős ítélet kifejtette, hogy a bizonyítási kötelezettség tárgyában megfelelő tájékoztatást adott, de az abban foglaltaknak a felperes nem tett eleget. A jogerős ítélet rögzítette azt, hogy a felperes nem

bizonyította, hogy más, vagy vele összehasonlítható helyzetben lévő természetes személyhez képest hátrányosan megkülönböztették volna, de az sem nyert bizonyítást, hogy a védett tulajdonság és az állított hátrány közötti oksági kapcsolat fennállt volna. A jogerős ítélet kifejtette, hogy súlytalan az a hivatkozás, hogy ... vagy a ... képest érte volna hátrányos megkülönböztetés. A jogerős ítélet szerint ugyanis csak a felperessel azonos személyi körbe tartozó, vele összehasonlítható helyzetben lévő más természetes személyre tekintettel lehet összehasonlítást alkalmazni., vagyis a politikai közélet szereplőjéhez nem hasonlíthatja a felperes eredményesen saját magát. A jogerős ítélet szerint tehát a felperes nem tudta igazolni azt, hogy a politikai véleménye miatt más, vele összehasonlítható helyzetben lévő személyhez képest érte volna hátrány, ezért a hátrányos megkülönböztetés alapozott kereseti kérelmet a másodfokú bíróság is alaptalannak találta.

[10] A jogerős ítélet indokolása kiemelte azt is, hogy a peres felek közötti szerződéses jogviszony kapcsán a felperes külön igényt nem érvényesített, a jogerős ítélet szerint egy szerződéses konstrukcióból eredő esetleges hátrány a felperest, mint a társadalom részét alapvetően nem személyiségi jogi jogsértő aktusként éri.

[11] A vélemény-nyilvánítási szabadság sérelme tekintetében megállapította, hogy a Ptk. ebben a körben taxatív felsorolást a személyiségi jogot sértő magatartásokról nem tartalmaz. Rögzítette, hogy a vélemény-nyilvánítás szabadsága rendkívül fontosságú alkotmányos alapjog, amely a közügyek lehető leghatékonyabb vitatásához fűződő alapvető társadalmi érdek megnyilvánulása. A jogerős ítélet indokolása szerint ezen jogvédelmi igényét egy szerződéses kötetli jogviszony keretében kellett értelmezni. A jogerős ítélet kifejtette, hogy a felperes valóban véleményt fogalmazott meg a lakóhelye szerinti közvilágítással kapcsolatos beruházás visszasságaival kapcsolatosan, viszont ezt nem csupán az alperesi szolgáltató által közöltethette az adott időszakban, nem volt elzárva attól, hogy a terjesztést akár saját maga, akár más postai szolgáltató igénybevételeivel elvégeztethesse, a nyílt levelet eljuttassa a környék lakosságához.

[12] A másodfokú bíróság nem fogadta el azt az érvelést, hogy a terjesztés körében az alperes monopóliummal rendelkezne, a felperes maga számolt be arról, hogy a szolgáltatást végző további társaságok felkeresésekor, a megrendelői igény teljes elutasítását tapasztalta. A jogerős ítélet szerint az a körülmény, hogy más lehetőség is adott volt a terjesztésre, már önmagában súlytalanná teszi az alapjogi, illetve a személyiségi jogsérelemre való hivatkozást. A jogerős ítélet szerint az alperes alappal hivatkozott saját általános szerződési feltételeire a szerződés keretei között, mindezekre utalással a jogerős ítélet a felperes keresetét elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet súlyosan jogsértő, miután politikai véleményt akart kifejezni közügyben, és közéleti aktivitást végzett, Az adott esetben a szórólap elkészítésének célja az volt, hogy helyben jelentős visszhangot váltson ki. Kifogásolta azt, hogy az elsőfokú bíróság állást foglalt egyes személyek közszereplői minőségéről, noha enélkül is közügyről volt szó. A felperes szerint a bizonyítási tájékoztatás elmulasztása önmagában hatályon kívül helyezési ok lett volna. Ugyancsak hatályon kívül helyezési okként rögzítette azt, hogy az elsőfokú bíróság úgymond rosszul osztotta ki a bizonyítási terhet.
- [14] A felperes kifejtette azt is, hogy a hátrányos megkülönböztetés igazolásához neki nem kellett összehasonlítható helyzetben lévő személyt találni, csak valószínűsíteni kellett a hátrányos megkülönböztetést, ezt pedig megtette.
- [15] A felülvizsgálati kérelem szerint a másodfokú bíróság cinikusan foglalt állást akkor, amikor közölte, hogy a terjesztést a felperes személyesen is elvégezhetette volna, hiszen arra nyilvánvalóan a felperes magánszemélyként infrastruktúrával nem rendelkezett. Helyben működő más szolgáltató kapcsán előadta, hogy azoknál esélyesebb volt a terjesztési megállapodásra, hiszen azok politikailag elfogultak, míg árajánlat adására sem voltak hajlandóak. A felperes előadta, hogy a ..., mint állami intézmény politikailag semleges kell, hogy legyen, vagyis az alperesnek nem lehet politikai meggyőződése.
- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [18] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól szigorú kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a véleményalkotás (logika) alapvető szabályaival. A

jelen esetben a Kúria ilyen körülményt nem észlelt.

- [19] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése deklarálja a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jogot. A (4) bekezdés értelmében mások alapvető személyiségi jogai a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog külső korlátai lehetnek. A szabad vélemény-nyilvánításhoz való jogot deklarálja az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Római Egyezmény, azaz az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikke. Ennek 2. pontja rendelkezik ezen jog lehetséges korlátairól.
- [20] A Kúria álláspontja szerint az az alperesi döntés, amellyel a saját üzletszabályzatára hivatkozással nem vállalta el a felperes által készített nyílt levél terjesztését ... környékén, nem sérti a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jogot. A felperes az alapvetően politikai tartalmú véleményét szabadon leírhatta, annak terjesztésétől sem lett teljes körűen elzárva. A Fővárosi Ítéltábla és a Kúria korábban több ítéletben is kifejtette azt az alapelvet, hogy az Alkotmányban deklarált szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog nem azonos akár a sajtószervek részéről, akár egyéb szervek részéről a terjesztés kötelezettségével. A felperes és az alperes szerződésének tartalmát jelentős mértékben az alperes általános szerződési feltételei határozzák meg. Ennek kapcsán az alperes igazolta azt a körülményt, hogy megtagadhatja a terjesztést akkor, ha úgy ítéli meg, hogy az jogszabályba ütközik. A jogszabályba ütközést gyakorlatilag a személyiségi jogok lehetséges sérelmével indokolta az alperes.
- [21] A Kúria álláspontja az, hogy nem szükséges állást foglalni a jelen per eldöntéséhez abban a kérdésben, hogy a jelenlegi ..., illetve veje (... és ...) közszereplőnek minősül-e vagy sem. A nyílt levél tartalma egyértelműen közügyben kifejtett vélemény-nyilvánításnak minősül, amely a 7/2014. AB számú határozat tartalmára is figyelemmel fokozottan élvezi a vélemény-nyilvánítás szabadságához fűződő jogi védelmet. Ehhez képest a felperes nyílt levélben politikai tartalmú véleményét fogalmazta meg, a levél tartalma ekként nem értékelhető jogsértőként, hiszen a véleményként kifejezősmódjában a levél nem indokolatlanul bántó, sértő, vagy megalázó. Ezzel együtt a terjesztés megtagadása legfeljebb a szerződéses jogvita körében értékelhető. A felperes azonban a jelen ügyben személyiségi jogai megsértését állította, ez pedig nem következett be az előbb már jelzett okból (a vélemény-nyilvánítás szabadsága nem azonos a vélemény terjesztésének kötelezettségével).
- [22] A Kúria ugyancsak alaposnak találta a jogerős ítélet döntését a hátrányos megkülönböztetés állításának vonatkozásában. A felperes álláspontja ugyanis az volt, hogy őt politikai véleménye miatt másoktól hátrányosan megkülönböztették. Kifogásolta azt is, hogy ebben a körben a bizonyítás mibenlétét illetően csak a másodfokú eljárásban kapott tájékoztatást, ezt megelőzően az elsőfokú bíróság nem tett eleget kioktatási kötelezettségének. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy ez önmagában a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére nem ad okot, mert a másodfokú bíróság a tájékoztatást joghatályosan pótolta. Az egyenlő bánásmódról és a

hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján azt is helytállónak ítélte meg a másodfokú bíróság, hogy hátrányos megkülönböztetés a felperest valakihez, illetve valamihez képest érhetette a magánszemélyként. Az Ebktv. 8. §-a kimondja, hogy közvetlen, hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy, vagy csoport valós vagy vélt politikai, vagy más véleménye miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy, vagy csoport részesül, vagy részesülne. A Kúria szerint helytállónak állapította meg a jogerős ítélet, hogy ..., vagy egy politikai párt (...) felperessel nem azonos helyzetben, nem összehasonlítható állapotban lévő szerv, vagy személy, hozzájuk képest az állított hátrányos megkülönböztetés nem vizsgálható, más magánszemély hasonló, vagy éppen eltérő esetéről pedig a felperes nem számolt be.

- [23] A Kúria mindezekre figyelemmel az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [24] Alaptörvény IX. cikk (1), (2) és (4) bekezdése, Ptk. 2:42. § (2) bekezdése, Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikk 1. és 2. pontja, 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 8. és 19. §-a, Pp. 206. § (1) bekezdés, 275. § (3) bekezdése.

Záró rész

- [25] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el. A pervesztes felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket. A pernyertes alperes perköltséget nem igényelt, ezért arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2019. június 19.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K.

bírósági ügyintéző